

Trīsreiztrīsnieki - erudīti un zinoši

Vara Santa foto

Viktorīnas uzvarētāji: (no kreisās) – *Lietusmēteļi, Salasītie, Akatarag.*

Viktorīna, ko Preiļu 3x3 saietā pēc ekskursijas ceturtdienas vakarā lieliski noorganizēja Elīza Auniņa-Kirmuška, bija guvusi tik lielu atsaucību, ka pamatskolas 2.stāva zāle bija stāvgrūdām pilna.

26 komandas cīnījās desmit kārtās, meklējot atbildes savos prātos (viedtālrunus izmantot bija noliegts tikpat stingri, kā Lailai Kirmuškai minēt tautsdziesmas).

Viktorīnas jautājumi bija par Latvijas, Preiļu novada un 3x3 kustības vēs-

turi, par ģeogrāfiju, dabu, animācijas varoņiem, vietvārdiem utt. Azarts auga no kārtas uz kārtu, īpaši jautra bija Jāņa Kirmuškas parādīšanās, demonstrējot uzminamās tautsdziesmas ar daiļām kustībām.

Un liels pārsteigums nākamajā rītā piemeklēja mūsu saietā avīzes *Garataka* redakciju – mūsu komanda *Akatarag* bija trešie, tikai par punktu atpaliekot no komandas *Salasītie* (attiecīgi 34 un 35 punkti). Par absolūtajiem līderiem kļuva saietā jau populārie *Lietusmēteļi* (38 punkti).

Daiga BITINIECE

Par 3x3 statistiku Latvijā

- Latvijas 3x3 laikā no 1990. līdz 2022. gadam dalībnieku kopskaits – 9985 (8767 no Latvijas, 1218 no ārzemēm (bijušas 35 dažādas valstis: visvairāk dalībnieku no ASV, Krievijas un Austrālijas).
- Šogad sasniegsim 10 000 dalībnieku.
- Kopā pasaulē līdz šim 3x3 piedalījušies 42 000.
- 1990.-2023. Latvijā notikuši 63 saieti (Preiļi ir 63.).

Apkopojis Alekss Sarma

Gaidības

*Debesīm nosalaida
Sidrabiņa ķēditē.
Mīlas Māras šūpuli,
Māmuliņas klepīti.*

Sestdiena
29. jūlijs

8.00 - 9.00	Celšanās, rīta rituāls
9.00 - 9.30	Brokastis
9.40 - 10.00	Dienas tēma un TV (pamatskolas zālē)
10.15 - 12.45	Rīta ievirzes
13.00 - 14.00	Pusdienas
14.00 - 16.30	Pēcpusdienas ievirzes
16.30 - 18.45	Izstādes ierīkošana
	Izstāde un tirdziņš
	Gatavošanās noslēguma vakaram
19.00 - 20.00	Vakariņas
20.00 - 23.00	Noslēguma vakars kultūras nama zālē vai pils parkā atkarībā no laika apstākļiem
23.00 -	Danči visiem
	Nikšana

Latvijas vasarai pieder arī 3x3

Marita un Gints Malzubri uz 3x3 pirmo reizi aizbrauca 2008. gadā Zaļeniekos. Toreiz viņu puikam Ralfam bija seši mēneši, Marita bija beigusi nometņu vadītāju kursus un domāja par jauniešu nometnes organizēšanu. Pasniedzēja bija ieteikusi painteresēties, kas tā par nometni Zaļeniekos, varbūt var tur nokļūt un gūt pieredzi.

Marita pieteicās vadīt apsveikuma kartiņu izgatavošanas ievirzi. Tā viņi nokļuva 3x3. Un turpmāk centās tajā nokļūt katru gadu – ja nevarēja kā dalībnieki, tad pieteicās vadīt ievirzes – $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$ vai orientēšanos jauniešiem. Bet, kad pirms septiņiem gadiem pārcēlās uz dzīvi Jaunzēlandē, vieta 3x3 Latvijā bija vienmēr.

Malzubru lēmums doties projām no Latvijas pārsteidza daudzus – kāpēc tas jādara, ja viņiem te, Latvijā, viss ir – bērns, māja, mašīna, viņai savs bizness, viņam labs darbs IT jomā. Marita saka – viņai vienmēr vajag izaicinājumus un ir svarīga vide, kurā dzīvo. Kad piedzimis bērns, viņa kaut kas krasi mainījies, sākusi saprast, ka viņa drikst darīt to, ko grib viņa, nevis to, ko par pareizu uzskata citi. Un viņi sākuši ceļot. Trīs mēnešus padzīvojuši arī Jaunzēlandē, un Marita sapratusi – tā ir vieta, kur grib dzīvot, kur nekas nav jāmaina, lai būtu labi. Smaidīgi, laipni, izpalīdzīgi cilvēki, ierēdņi pret cilvēku izturas ar cieņu, uzņēmēji netiek uztverti kā noziedznieki, kas jāiedzen nevajadzīgā stresā. Esi tur atzīts par labu un vērtīgu cilvēku.

Notiek tā, kā jānotiek, un pavērusies iespēja viņas biznesu pārcelt tieši uz Jaunzēlandi. Marita teikusi vīram – tagad vai nekad, otrreiz tāda izdevība neparādīsies.

Gints sākumā turpināja strādāt Latvijas darbā attālināti, taču ar to algu Jaunzēlandē izdzīvot nevar, viņu finanšu drošības spilvens strauji saruka, bija skaidrs – ja Gints neatradīs darbu IT jomā tur, būs jābrauc atpakaļ uz Latviju. Viss sakārtojās, un viņi palika. Tur viņi piedzīvoja arī lielo brīnumu – dviņu Alises un Gustava piedzimšanu.

Marita un Gints nu kļuvuši par mazo latviskuma centru Jaunzēlandē – viņi tur

Ojārs, Gints ar Alisi, Marita un Aija ar Gustavu.

rīko danču vakarus un Jāņus, uz ko saobrauc vairāk nekā simts latviešu. Viņu mājas kļuvas par tādu kā atbalsta punktu jauniešiem, kas ierodas Jaunzēlandē ar darba vīzu. Marita un Gints palīdz viņiem saprast pirmos soļos svešajā zemē. “Esam viņiem kā drošības pamats te, vienlaikus arī kā atgādinājums neaizmirst, kas viņi ir,” saka Marita.

Latvijā Marita un Gints septiņu gadu laikā bijuši sešas reizes, izņēmums bija kovidā gads. Citādi nevar – viņi savām mammām ir vienīgie bērni un viņu Ralfs bija vienīgais mazbērns, bet nu iemesls vēl jo lielāks – omām jāredz

Ceturtdien bija Maritas dzimšanas diena, un Gints viņai sagādāja pārsteigumu – kūku, ko pasniedza tūlīt pēc pusnakts kultūras namā un ko baudīja visi tā vakara nīcēji.

trīs mazbērni. Uz Latviju velk arī bērnības atmiņas, skolas gadu draugi un Latvijas vasaras. Gribētu dzīvi sakārtot tā, lai visu gadu varētu dzīvot vasarā – pusi gada Latvijā, pusi Jaunzēlandē.

Latvijas vasarai, protams, pieder arī 3x3. Preiļos viņi ir kuplā pulkā. Marita un Gints ar dviņiem, Maritas mamma Aija un Ojārs, ko viņi sauc par opi. Lielais dēls jau divas atpakaļ uz mājām Jaunzēlandē, pirmoreiz to darījis viens pats.

Tas, ko Malzubru saime ar nepilnus divus gadus maziem dviņiem spēj un paspēj izdarīt 3x3, ir apbrīnojami! Marita būs uzšuvusi pastalas sev un mazajiem, izaicinājusi sevi improvizācijas teātrī un izdziedājusies korī. Ginta nodoms ir uzšūt vamzi, bet tas nozīmē, ka vajag arī jostu ar sprādzi, tādēļ jāiet uz ādas apstrādes un rotu kalšanas ievirzēm. Savukārt Aija un Ojārs no rītiem brauc pie Preiļu saimniekiem un vakaros spēlē zoli, pēcpusdienās Aija saimnieko latviskajā virtuvē, bet Ojārs ieklausās dzejoļvalodā. Par visiem kopā arī mazos auklē. To, ka divi mazuļi nav šķērslis uzvarām, pierāda arī Malzubru uzvara nakts orientēšanās sacensībās *Bēbišu* kategorijā. “Orientēšanās ir Ginta sirdslieta, tad nu varēja no sirds izskrieties. Mēs ar ratiem pakaļ,” smeja Marita.

Rasma ZVEJNIECE

Gaidības

Mūsu senču pasaules redzējumā cilvēks neradās tikai no miesas un asinīm. Folklorā glabā skaidras norādes, ka cilvēks nāk no Augšienes, no Dieva un tiek nolaists pa sidraba pavedieniem Māras šūpulī, kas atrodas mātes klēpī jeb dzemdē.

Debesīm nosalaida
Sidrabiņa ķēditēs,
Mīlas Māras šūpulī
Māmuliņas klēpītē.

No turienes bērns ar Māras palīdzību tika izlaists šajā pasaulē caur radību vārtiem jeb *zelta laiviņu*. Māra kā dzīvības un nāves robežu sargātāja bija klātesoša visās šajās norisēs. Taču jaundzimušā bērna likteni nenoteica viņa vien. Bērna likteņa lemšanā bija iesaistīti trīs galvenie noteicēji – Dievs, Laima un Māra, katrs atbildot par savu daļu bērna liktenī.

Gaiša gaiša uguns dega
Tumšajā kaktiņā,
Tur Laimiņa mūžu raksta
Mazajam bērniņam.

Kādu mūžu Dieviņš lika,
Tāds bij manim jādzīvo.
Es nevaru pāri kāpt
Pār Dieviņa likumiņu.

Latviešu tautas tradīcijās auglūdens tika saukts par *Laimas ūdeni* un augl-apvalks par *Laimas vai Laimes kreklīņu*. Senie latvieši zināja, ka jaundzimušā bērniņa mūžs aizsākās nevis ar piedzimšanu, bet vismaz desmit lunāros mēnešus pirms tās, kas vistiešāk ietekmē, kāds būs jaundzimušā cilvēka mūžs, veselība un raksturs.

Vienas mātes tie bērniņi,
Ne visiem viena laime –
Ne tie visi mazgājās
Vienā Laimas ūdenī.

Gaidību laikā mātei tika ieteikts izvairīties no visa veida uztraukumiem – skatīties tikai uz skaistiem cilvēkiem, nevērot ugunsgrēku, nelūkoties dziļi akā, būt čaklai un laipnai, lai bērns piedzimtu skaists, vesels, čakls, ar labu raksturu. Lai cik divaini varētu šķist šie senie ieteikumi, jāatzīst, ka daudziem no tiem šodien ir zinātniski skaidrojumi. Piemēram, raugoties, kā ugunsgrēkā sadeg mājvieta, topošā māmiņa var izjust spēcīgu stresu. Ķermenis tādā situācijā izstrādā daudz adrenalīna, kortizola un citus audu stresa hormonus, kas sašaurina mātes perifēros asinsvadus, lai ķermenis varētu cīnīties vai bēgt. Tādējādi tiek samazināta augļa asins apgāde, kas var izraisīt mazuļa skābekļa trūkumu. Lai gan vienreizējs šāds asins

apgādes samazinājums paliekošas sekas mazulim parasti neatstāj, tomēr atkārtotas, spēcīgas stresa epizodes var radīt vēl nedzimušā bērna veselības traucējumus.

Mūsu senči pret jaunās dzīvības iznēsāšanu un radībām izturējās kā pret grūtu un atbildīgu darbu. Tas bija ne tikai skaisti, bet arī grūti un pat māmiņas dzīvību apdraudoši.

Es neņemtu sievas dienas,
Kaut atrastu ceļmalā.
Sievīņ savu dvēseli
Nēsdogā vicināja.

Tautasdziesmās tiek pieminēta pirts taka, kura gaidību laikā jāravē topošajai mātei. Iespējams tādēļ, ka pirts senajā mājvietā mēdza būt patālu no nama jeb dzīvošanas vietas. Ceļš uz pirti līdz pat diķim vai ezeram nereti bija garš, aizbira ar krūmu lapām vai aizauga ar nezālēm. Ikdienā pa šo taciņu gāja tikai reizi nedēļā sestdienās uz pirti. Bet grūtniecības laiks varēja noslēgties ar radībām jebkurā dienā, tādēļ pirts takai bija jābūt saņemtai un pirtij tīrai visu laiku. Tomēr bija vēl kāds iemesls to darīt tieši pašai topošajai mātei. Ikdienas lauku darbu ritumā, iespējams, neatlika daudz vienatnes laika pārdomām par nākotnes nestajām pārmaiņām savā dzīvē. Tāpēc topošā māte bija saņēmusi dzimtā mantotu rituālu darbību – vienai norobežoties no saimes un iet izravēt, uzturēt tīru pirts taku.

Tas bija laiks, ko māmiņa varēja veltīt tikai pati sev, sajūst un iztēloties sevi ejam šo radību ceļu un nākam atpakaļ jau ar jaundzimušo bērniņu rokās.

Es atradu Mīlu Māru
Pirtes taku ravējot.
Es pametu visu darbu,
Gāju līdzī noravēt.

Arī jaunais tēvs gatavojās mazuļa ienākšanai ģimenē un jaundzimušā pirmajiem godiem – krustabām. Šim notikumam bija jāzaudzē vistas, kuras nokaut uz mielastu, jādara alus, jāsiens siers un jāvāc medus. Vīra pārzīnā bija arī laicīgi sagādāt īsto malku radību pirtij.

Bāliņš alu darināja,
Debesīs vērdamies,
Jau sieviņa jostu laida
Desmitā rakstiņā.

Dina CEPLĒ

ĀTRĀS INTERVIJAS

Kādas ir tavas ģimenes tradīcijas?

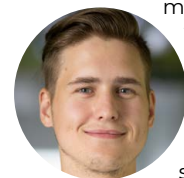

Sanita Šūmane-Karami,
Dienvidkalifornija:

– Nemot vērā, ka dzīvojam ārpus Latvijas, mūsu tradīcijas ir praktiskas – pīrāgu cepšana Ziemassvētkos, olu krāsošana Lieldienās. Bērni apmeklē Losandželosas latviešu skoliņu, pati esmu Dienvidkalifornijas latviešu biedrībā. Latvijas valsts svētkos ar bērniem mācāmies dzejoļus. Es viņiem esmu Latvija ārpus Latvijas.

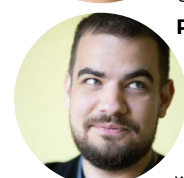
Reinis Kalniņš, Rīga:

– Dzīve laukos vasarās. Ceļošana. Jāņu svinēšana.

Rihards Skrīvelis, Rīga:

– Neteiktu, ka ir kādas tradīcijas. Tiešām nekas nenāk prātā. Var jau būt, ka tas, kas man ir pašsaprotamas lietas, citiem ir tradīcijas.

Everita Brūvere, Ropaži:

– Ziemassvētki visiem kopā. Dzimšanas dienas. Svētdienas omlete.

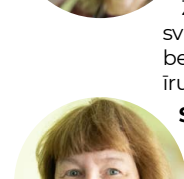
Iveta Kažotniece, Īrija:

– Dzimšanas dienās jubilāru modinām ar kūku. Ziemassvētki mums ir garāki un dažādāki – tā kā mans vīrs ir īrs, tad Ziemassvētku vakaru svinam latviešu tradīcijās, bet Ziemassvētku dienu – īru tradīcijās.

Silvija Zukule, Preiļi:

– Jāņi mums ir lielākie svētki, jo man dēls ir Jānis, kas dzimis Ligo vakarā. Man brālis arī bija Jānis, kas dzimis Jāņu dienā.

Jānis Kiršteins, Liepāja:

– Ziemassvētki ar dāvanām pie eglītes, kas jāizpērk ar dziesmām un dejām. Ligo svētki ar ieligošanu un saulgriežu svinēšanu – tā mums tradīcija no tēta mammas. Manu vecāku mājās ir tradīcija katru sestdienu iet pirti. Visi zina – ja nav dota ziņa, ka īpašu apstākļu dēļ pirts vakars atceļas, varam droši ierasties.

Visklusākā ievirze

Kāpēc cilvēki nākuši piedalīties Dzejvalodas ievirzē?

Lai dzirdētu, vai dzeja mainījies kopš jaunības laika, kad tā lasīta. Lai uzlabotu atmiņu. Lai gūtu nodrošinātu informāciju dramaturģijas studijām.

Lai parunātu par mīlestību. Lai saprastu, kāpēc dzejai ir tāds spēks, ka ideologi to aizliedz. Lai iegūtu jaunu elpu savām dzejas spējām, ko skolotāja atzinīgi novērtēja 3.klasē. Lai sasaistītos ar poētisko patību un atrastu jaunus asņus dzejas tulkošanai. Lai pirms studijām ārzemēs stiprinātu savu tēvzemes valodu. Lai izietu ārpus savas komforta zonas. Lai atvērtu dzejas čakru. Šī ir daļa no tām vēlmēm, ar ko nākuši dalībnieki.

Ievirzes vadītāja Baiba Roze dzeju salīdzina ar šaha spēles laukumu, kurā var iet dažādos virzienos un neviens nebūs nepareizs. Dzejvalodas ievirzē netiks mācīts

par pantmēriem un citām dzejas tehnikas lietām. Baiba grib dalībniekiem nodot dzejas mīlestību un rosināt radošumu. Dzejas sajūšana dara dzīvi poētiskāku un ļauj lietas saskatīt skaistākas.

Viņa teic, ka dzeja ir visdemokrātiskākais literatūras veids – dzejoļi ir īsi (var lasīt, kaut pēc desas rindā stāvēt) un nepareizu dzeju uzrakstīt nav iespējams (īpaši mūsdienās).

Baiba grib arī parādīt, ka dzeja ir labs pašizziņas veids un laba terapija – tā ļauj pabūt vienatnē ar sevi, bet reizēm arī izkāpt no sevis. Un dzejai vajadzīgs klusums. Tādēļ Dzejvalodas ievirzē būšot visklusākā ievirze, kādā dalībnieki jebkad bijuši. Viņi klausīsies, rakstīs, lasīs, varbūt arī ko uzzīmēs.

Rasma ZVEJNIECE

Vara Santa foto

Kā mēs puķes glezniņu auššanai meklējām

Pirmdien ievirzē *Radi pats*, kā jau pirmajā darba dienā, visiem bija satraukums. Saucām gadus – 8, 9, 10, 11, 12... Pēc iepazīšanās jau jutāmies drošāk, jo bijām sapratuši, ko īsti šeit darīsim.

Tad sākām aust. Maliņas vai rāmītis, kā nu kurš to sauc, jau bija sagatavots. Satinām ap stūrīšiem diegus tā, lai neredz skrūves. Pie mums ienāca televīzija un nofilmēja (TV gan tikām tikai tad, kad nākamajā dienā viņi pie mums atnāca atkal. Tas gan saprotams, viņiem taču ir tik daudz ko filmēt!)

Diegu tinām, satinām. Izveidojam, kur īsti aust (diegu satinām ap rāmīti), un tad nāca pats, pats jautrākais un smaržīgākais. Paņēmuši katrs savas šķēres, devāmies ārā, lai savāktu ziedus. Vadītāja Vita Rubina gan saka, ka labāk vākt puķītes gar ceļa malu, lai netišām neiekristu grāvī, bet kurš gan negribētu lēkt pāri strautiņam (vadītāja izvēlējās visšaurāko un visdrošāko vietu). Kad bija pārlēkušas jau trīs meitenes, vadītāja vēlreiz pārbaudīja, un, iedomājoties, izrādījās, ka vietā, kur lēcām pāri, tur nemaz nav strautiņa! Vita par mums ļoti rūpējās, tāpēc iztīrīja (patībradājot) mazu taciņu, lai nevajadzētu kāpt aukstajā zālienā. Savākuši puķes un smaržīgās zāļītes, devāmies atpakaļ un audām tās savās mazajās glezniņās.

Ance ZVEJNIECE,
ievirzes dalībiece (10 gadi)

Vara Santa foto

Vara Santa foto

Parūpēties par sevi

Katram cilvēkam ir svarīgi saprast, kā kontrolēt savas emocijas un uz situācijām paskatīties no dažādiem rakursiem. Īpaši svarīgi tas ir jauniešiem, kuriem pasaule apkārt ir kas jauns. Ievirzē **Jauniešu pārrunas psiholoģe Kristiāna Kalniņa** palīdz jauniešiem spert šos pirmos soļus.

Kristiāna ikdienā strādā ar jauniešiem un pieaugušajiem, tādēļ noder iepriekš gūtā pieredze par to, kas uzrunā šādu auditoriju un kādas metodes strādā. Jaunieši mācās darboties ar savām emocijām, kā veidot attiecības ar apkārtni, kā un kur nolikt robežas, lai parūpētos par sevi.

Šajā ievirzē paredzēts apskatīt, kā veiksmīgāk komunicēt ar cilvēkiem, kuri nav tik tuvi vai varbūt pat nepatīk. Jauniešiem ir iespēja ierosināt pašiem savas tēmas, kas viņiem ir aktuālas un svarīgas. "Meklējam iespējas būt aktīviem, piešķirot papildus vērtību visam, un lai būtu jautri," dalās Kristiāna.

Ievirzes vadītāja aicina pievienoties citus jauniešus, kuriem rodas vēlme parunāties, uzzināt ko jaunu. "Šeit var runāt tik daudz, cik pats vēlas, nekas netiek uzspiests," smaidot stāsta Kristiāna.

Monta BĒRZIŅA

Zīļu vainags sākas ar matemātiku

Ieejot telpā, kur notiek zīļu vainagu darināšanas ievirze, pārsteigums – te ir matemātika un fizika! Protams, ir arī adatas, pērlītes un skaisti vainagi uz galda paraugam un ievirzes vadītājas Margaritas Muntagas darbu kolekcijas fotogrāfiju mape. Taču izrādās, ka visa skaistā pamatā ir ļoti daudz rēķināšanas un zīmēšanas.

Pirmajā dienā dalībnieces sākušas ar mazu paraudziņu izšūšanu, lai saprastu, kādas ir vainagu šūšanas tradicionālās tehnikas, ko viņas varētu izmantot savos darbos. Tad seko piegrieztnes izgatavošana, rēķināšana un raksta uzzīmēšana.

Vadītāja teic, ka tie nebūs gluži etnogrāfiskie vainagi, ko šīs nedēļas laikā dalībnieces izšūs. Viņas mērķis ir parādīt vainagu darināšanas tehniku, iedot paraugu, ko tālāk izmantot, ja būs interese.

Dalībniece Līga saka – gribot saprast, pamēģināt, iesākt kādu vienkāršu vainagu. Pabeigs droši vien mājās

un tad redzēs, vai sarežģītāku variantu darīt pašai vai uzticēt meistaram.

Ievirzes vadītāja Margarita Muntaga ir zīļu vainagu meistare ar 20 gadu pieredzi. Viņai ir savs zīmols *Zīļuvainags* (<https://www.ziluvainags.lv/>), un viņas darbi ir simtos skaitāmi. Pirms Dziesmu un deju svētkiem, protams, ir īpaši liels pieprasījums, bet meistare novērojusi, ka interese par šo latvisko rotu arvien pieaug arī pašu lietošanai. Būt Preiļu 3x3 Margita ir īpaši priecīga, jo Preiļu puse ir viņas dzimtā puse.

Rasma ZVEJNIECE

Vara Santa foto

Māls prasa pacietību

Centners māla vai apaļi simts kilogrami – tik daudz māla šurp uz Preiļu 3x3 atvedusi Madara Atiķe, ievirzes Māls – dzīvības spēks vadītāja.

Dzīvība šajā ievirzē patiešām valda. Kaut Madara atklāj, ka nepacietīgākie jau atbīruši, telpa joprojām ir ļaužu pilna un visi no vadītājas kaut ko grib: parādīt, pajautāt, lūgt palīdzīgu roku. Ienākot ievirzes telpā, kā pirmais acīs iekrīt Andris Roze. Viņš savirpinājis garu jo garu māla desu. Nav īsti saprotams, kam tāda var noderēt. Pēc tam tik atklājas, ka vispār Andris darina krūzi un garajai desai vajadzētu kļūt par osu. Pēc Madaras lietpratīgās iejaukšanās izrādās gan, ka tā izvirpināta divreiz garāka, nekā vajag. "Es gan sievietēm reti pakļaujos, bet šoreiz kā tu teiksi, tā būs,"

vadītājai paklausā Andris. Jautāts, kā plāno izmantot paša gatavoto krūzi, viņš velnišķīgi smeļ un teic, ka tā lieti noderēsot nīķināšanā. Savus divus litrus tajā varēsot ieliet, būšot *normāli priekš vakara*. Anna savukārt gatavo rombveidīgu ziepju trauku. Ērika Jefremova rokās top vāciņš kādai krūzei, kas palikusi mājās. Precīzs diametrs tai nav zināms, līdz ar to nākas palauties uz atmiņu un acumēru. Jauneklis secinājis: galvenais, kas vajadzīgs, lai darbotos ar mālu, ir pacietība. Iepriekšējās dienās Ēriks pagatavojis pēc izskata vāzīti, bet tas patiesībā ir šamanisks muguras masētājs, ko grasās izmantot pirtī. Tas gatavots tā, lai perfekti iegultos Ērika plaukstā. Madara vērtē, ka māla ievirzē šogad ejot ļoti labi. Vēl plānā gatavot maizes abru.

Ilze KUZMINA

Ekskursijās iepazīst novadu un tā ļaudis

Lai iepazītu Preiļu puses ļaudis un viņu dzīvi, ceturtdien pēc pusdienām visi, kas vēlējas, devās kādā no astoņiem ekskursiju maršrutiem.

Rupjmaize - latviešu viagra!

Aglonas tūrē redzējām trīs maršrutā iekļautos objektus un trīs neiekļautos.

Briežu dārzā apskatījām briežu ragus, uzzinājām, ka augot tie piepampst un ir ļoti jutīgi. Pabarojām dambriežus un staltbriežus ar saimnieces sagatavotām burkānu un kabaču šķelēm. Brieži gan mēdzot par cienastu saplēsties un iebakstīt viens otram līdz pat letālām sekām.

Ilzes Kuzmiņas foto

Maizes muzejā uzzinājām, ka rudzi, no kuriem top rupjmaize, ir tikai 4-5% no pasaulē izaudzētās labības. Daudzas tautas rudzu spēku vēl nav apjautušas, bet kāds muzeja apmeklētājs no Vācijas gan esot sapratis, ka rupjmaize ir latviešu viagra.

Bet Kristus Karaļa kalns tapis, jo mākslinieks Ēriks Delpers redzējis vīziju, ka viņam jāveido Dieva dārzs. Tur ir ap 500 skulptūru par Bībeles tēmu, skaisti stādījumi un ekumēniska Kristus Karaļa baznīca. Aglonas katoļu bazilika, kas nebija iekļauta maršrutā, bet kuras varenību uz brīdi aplūkojām, uzskatot kalnu par konkurentu, tāpēc aicinot katoļus šurp nebraukt. Redzējām arī 1928. gadā celto grezno Katoļu ģimnāzijas ēku, kurā šobrīd mācās tikai 39 skolēni. Un no Kristus Karaļa kalna pavērās skaists skats uz Madalānu pilskalnu, no kura nākusi Lietuvas pirmā karaliene Marta – Mindauga sieva.

Ilze KUZMINA

Podi, metāls un siers

Daigas Bitinieces foto

Polikarpa Čerņavska keramikas mājā – muzejā sastapām slavenā vīra tradīciju turpinātāju – meistara mazmeitas vīru Raivo Andersonu, kuram tur atrodas darbnīca. Tajā top skaisti trauki, un podnieks mums gan parādīja darbos ar virpu, gan stāstīja par procesu, kas prasa gan veiklas rokas, gan zināšanas, gan pacietību.

Liels pārsteigums bija *Nester Custom* metālmākslas galerijā Preiļos. Tajā divos stāvos izvietoti neparasti dizaina priekšmeti, kas darināti no moto un auto detaļām. Katrai skulptūrai ir ne tikai dekoratīva funkcija, bet arī sava filosofija. Bet, piemēram, motocikli un mēbeles ir arī funkcionāli. Tas ir Aleksandra Nesterjuka veikums, kas tapis ar sievas Alinas atbalstu, radot spilgtus tēlus. Vairāk www.nester-custom.com

Bet pie piecu veidu sieru izgaršošanas tikām **bioloģiskajā zemnieku saimniecībā Juri**, kuras pirmsākumi meklējami jau 20. gadsimta 30. gados. Toreiz saimnieka Jura Lubāna vectēvs šajā vietā uzbūvējis dzīvojamo ēku, bet tagadējie saimnieki pagājušā gadsimta 90. gados atgriezās Riebiņu novadā un pārņēma saimniecību. Bez zemniekošanas tika apgūta prasme siet sieru, un nu jau laika gaitā izveidojies savs klientu loks.

Sieru izgaršojot, Lidijs un Juris stāstīja par siera siešanas tradīcijām un cieņā ar lauku pienu, piparmētru tēju un pasceptu maizi.

Daiga BITINIECE

Baznīcu tūrē mazākais dievnams un ērģeles

Vara Santa foto

Baznīcu tūrē ekskursanti skatīja Latvijas mazāko dievnamu – ceļmalas kapelu Pliča sātā, bet Vārkavas Vissvētās Trīsvienības Romas katoļu baznīcā prāvests uzņēma ar lielu viesmīlību, ļaujot mazākajiem ekskursantiem pat uzkāpt kancelē.

Unikālās Pastaru vēdzirnavas

Santas Lagzdīnas foto

Alberta Santa foto

Stabulnieku tūrē ekskursanti ne tikai skatīja vienīgās Latvijā rekonstruētās holandiešu tipa vēdzirnavas, bet izmantoja iespēju tajās uzņemt skaistus gaismēnu foto.

Preiļu tūrē - kaķi, lelles un vīngliemeži

Preiļu tūres dalībnieki vispirms apskatīja **Kaķu sētu**, kur neviena dzīva kaķa nebija, bet vairāki simti suvenīru ar kaķiem – sētā, ēkas 2.stāvā un arī suvenīru veikaliņā. Sameklēt vienīgo suni, kas iemaldījies starp kaķu simtiem, bija īpašs uzdevums. Kaķu sēta sākusies no saimniecei Jeļenai Puzakai kāzās uzdāvinātas kaķu figūriņas (kam nu jau nolūzusi auss) līdz kolekcijai, kuras izvietojšanai iegādāta māja.

Līga Kuplās foto

Tālāk skatījām vēl vienu kolekciju – mākslinieces un **leļļu meistarē Vladlenas karalisti** – minikarālpili un vairākus simtus leļļu – pasaku tēlu,

zodiaka zīmes un citus, Misteru Bīnu ieskaitot. Dažas jaunākās ekskursantes pārtapa skaistās princesēs, bet Miķelis uz brīdi kļuva par musketieri.

Bet **vīngliemežu audzētava Ošu mājas**, kā apgalvoja saimnieks Ainis Noviks, esot vienīgā tāda Latvijā. Saimnieks bija liels joku plēsējs, un ekskursanti dzirdēja izsmēlošu stāstījumu par vīngliemežu fizioloģiju, apstrādi un pārstrādi, kā arī nogaršoja vīngliemežu desas, pastēti un salātus, piedzerot ne tikai gurķūdeni, bet arī šmakovku ar gliemeži iekšā.

Rasma ZVEJNIECE

AR SMAIDU:]

Viens šoferis un divi līdzbraucēji dodas uz Daugavpili

Ieslēdzam katrs savu GPS. Diviem latviešu valodā, vienam angļu. Dodamies mūsu ekskursijā.

Viens šoferis ar tiesībām un divi līdzbraucēji. Neesam pabraukuši ne 10 minūtes, kad ieraugām uzrakstu uz Raiņa muzeju *Jasmuiža*. Braucam? Varbūt? No-teikti! Uz kuru pusi?

Viens šoferis ar legālām braukšanas tiesībām un divi līdzbraucēji. Kur braukt? Vai nav uz to pusi? Šeit remontē ceļu. Katrs GPS rāda citu ceļu. Tomēr Rainis mūs sagaida savā muzejā. Pa ceļam līdzbraucēja lasa par Raiņa jaunības dienām Jasmuižā un par iemīlēšanos kalponē Teklā. Muzejā nekādas informācijas par nabaga Teklu nav, un arī gidei nav jausmas par mīlo Tekliņu. Viņa rāda fotogrāfijas no kāzām Latgalē, kā arī dažas kāzu kleitas. Uz gultiņas izlikta it kā sievietes apakškleita... izskatās skaista un balta. Skatu tuvāk. No nabas vietas 10 cm uz lejas galu apaļš... it kā caurspīdīgs tukšums. Varbūt materiāla pietrūcis. Prasu gidei, kas par lietu. Bez kautrības un nosarkšanas viņa lietišķi atbild, ka tā bijusi jaunlaulātai līgavai nakts krekliņš kāzu naktij, lai iekārdinātu savu līgavaini. Tie latgalieši ir gan malači!!

Viens šoferis ar legālām braukšanas tiesībām un divi līdzbraucēji turpina ceļu uz Daugavpili. Iebraucam pilsētā, braucam pa apliem. Bija jāgriež pa kreisi... pa labi? Tagad jāgriežas atpakaļ... brauc pa kreisi... labi?

Tomēr aizkratījāmies uz cietoksni un Marka Rotko muzeju. Viena līdzbraucēja Agrita Krieviņa-Siliņa dvēseliski apbrīno Rotko darbus. Mēs ar otru līdzbraucēju Aleksi Sarmu klusi saskatāmies un cienīgi bolām acis un raustām plecus.

Braucam atpakaļ uz Preiļiem. Viens šoferis ar legālām braukšanas tiesībām un divi līdzbraucēji... pēkšņi vienā gabalā padomnieki... bez legālām braukšanas tiesībām ņem virsroku pār šoferi! Pa apli... kreiso izeju, labi. Ne tur, arī ne tur!!! Ko dari? Kur tad īsti?! GPS ir galīgi noguruši un atsakās ar mums runāt. Viens šoferis ar ļoti gudriem un skaļiem līdzbraucējiem iekļiedzas: "Tramvajs! Tramvajs!"

Tomēr Preiļos atpakaļ tikām un vienā gabalā.

Tupešu MĀRĀ

VAKARA VIESIS

(pamatskolas zālē šovakar,
28.jūlijā, 22.00)

Vara Santa foto

Daiga Bitiniece 3x3 kustībā darbojas kopš 1995. gada Alsungas nometnes. Pati kopā ar ģimeni organizējusi un vadījusi piecus saietus Kurzēm – Skrundā, Kalnos, Kazdangā, Kandavā un Pelčos. Ikdiennā ir laikraksta *Kurzēnieks* galvenā redaktore un arī daudzos 3x3 saietos ir veidojusi avīzi; arī te, Preiļos.

Kopā ar 3x3 domubiedri Rasmu Zvejnieci ir autores 3x3 grāmatai, kurā apkopoti kustības 25 gadi Latvijā.

“Grūti iedomāties kādu jautājumu par 3x3, par kuru man nebūtu informācijas vai vismaz viedokļa,” jokojo saka šī vakara viesē. Bet arī par žurnālistiku, preses izaicinājumiem mūsdiā varat jautāt.

Tiekamies!

DODAMIES PIE SAIMNIEKIEM. JĀZEPS ŠNĒPSTS

Ceturtdienas celš mūs veda uz Raipoli, kur ar mums tikties bija apsoltjies Jāzeps Šnēpsts. Darbīgs mūžs, pieredze politiskajā darbā Sacimā un Preiļu domē. Sekmīga uzņēmējdarbība akciju sabiedrībā *Preiļu siers*.

Andra Tomašūna foto

Šoreiz mūs vairāk interesēja viņa domas par sevi kā par Preiļu puses uzņēmēju. Raipolē viņš bijušajā muižas klētī ir iekārtojis iespaidīgu medību trofeju kolekciju, Latgales keramiķu darbu izstādi un bibliotēku par meža, medību tēmām. Satiekoties saņēmām nelielu sutu par tikšanās sākuma kavēšanu, kas lika padomāt par mums atvēlēta laika vērtību gan dzīvē gan attiecībās. Kā teica Jāzeps Šnēpsts – laiks ir nauda. Arguments neapgājams.

Izejot caur bijušajā klētī ievietotajām unikālajām kolekciju izstādēm,

uzklausījām gan saimnieka stāstus par savu aizraušanos – medībām un medību kolekcijas veidošanos –, gan dažas atziņas par Latvijas valsts pilsoņu, amatvīru attieksmi pret uzņēmējdarbību, ražošanu. Laiks pagāja nemanot. Esam pateicīgi Reinim Ceplim un Igoram Pličam, kas palīdzēja sarunāt šo ekskluzīvo tikšanos ar Jāzepu Šnēpstu.

Saieta dalībniekiem ieteikums: ja, ejot pa Preiļiem ieraugi uz kādas ēkas uzrakstu *Preiļis*, atceries par akciju – *Nepaej garām!*

Andris TOMAŠŪNS

NOKLAUSĪTS

Zole

Bērns dzirdējis, ka saietā notiek kaut kāds turnīrs, bet nevar nekādi atcerēties, kā to sauc, kaut kas par apaviem esot bijis... Tāpēc viņš ņem un jautā: “Kad tas pastalu turnīrs sāksies?”

PATEICĪBA

Esam ļoti kārtīgi

Preiļu skolu apkopējām šonedēļ nav atvaļinājuma, jo jābūvējam par kārtību daudzajās saietu telpās. Viņas saietu vadītājai Dinai esot uzslavējušas saietu dalībniekus. Apkopējām darbu esot mazāk nekā skolas laikā, jo mēs, trīsreiztrīsnieki, esam ļoti kārtīgi, visu sakārtojot un atstājot tīru. Tā turpinām!

GARĀTAKA REDAKCIJA

- Atrodas Preiļu 1. pamatskolas 1.stāvā (gaitenī pie ēdamzāles).
- Saziņai – e-pastā: daiga.bitiniece@gmail.com; vatsapā: telefona nr. 29463930 vai ienākot ciemos.
- Redaktore Daiga Bitiniece, žurnālistes Rasma Zvejniece, Ilze Kuzmina, Monta Bērziņa, fotogrāfs Varis Sants, māksliniece-maketētāja Līga Kuplā.

DIGITĀLIE
3X3 ŽURNĀLI
.PDF

- Zaglī vakar uzvarēja Māra Nulle un Matiss Kalniņš.

- Bet vakardienas bērnu Zaglī mazajiem uzvarēja Noelle Johansson un Jēkabs Zvīgulis.